

МВС України
Харківський національний університет внутрішніх справ

**Актуальні проблеми
сучасної психології та педагогіки
вищих навчальних закладів
МВС України**

Матеріали науково-практичної конференції
(Харків, 14 березня 2014 р.)

Харків 2014

УДК 159.9:351.74(063)
ББК 88.472я431
А43

Оргкомітет конференції:

Головко О. М. – перший проректор з навчально-методичної та наукової роботи Харківського національного університету внутрішніх справ (голова);
Макаренко П. В. – заступник начальника з навчально-методичної роботи факультету підготовки фахівців для підрозділів боротьби з кіберзлочинністю та торгівлею людьми (заступник голови);
Харченко С. В. – доцент кафедри психології та педагогіки факультету з підготовки фахівців для підрозділів міліції громадської безпеки та кримінальної міліції у справах дітей (секретар);
Джагунов Г. В. – заступник начальника з навчально-методичної роботи факультету з підготовки фахівців для підрозділів міліції громадської безпеки та кримінальної міліції у справах дітей;
Федоренко О. І. – начальник кафедри психології та педагогіки факультету з підготовки фахівців для підрозділів міліції громадської безпеки та кримінальної міліції у справах дітей;
Мілародова Н. Е. – доцент кафедри психології та педагогіки факультету з підготовки фахівців для підрозділів міліції громадської безпеки та кримінальної міліції у справах дітей;
Ларіонов С. О. – доцент кафедри психології та педагогіки факультету з підготовки фахівців для підрозділів міліції громадської безпеки та кримінальної міліції у справах дітей;
Мірошниченко О. С. – начальник відділу організації наукової роботи;
Тарасенко В. М. – начальник відділу організації служби;
Чесноков В. В. – начальник інформаційно-технічного відділу;
Щербакова І. В. – начальник відділу зв'язків з громадськістю;
Копаниця О. В. – начальник відділу ресурсного забезпечення;
Процьких Т. О. – директор загальної бібліотеки.

*Друкується за рішенням оргкомітету
відповідно до доручення ХНУВС від 14.01.2014 № 3*

А43 **Актуальні проблеми сучасної психології та педагогіки вищих навчальних закладів МВС України : матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 14 берез. 2014 р.) / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2014. – 264 с.**

У збірнику понад 100 авторів з різних регіонів України розглянули актуальні питання психолого-педагогічної підготовки курсантів ВНЗ МВС, практичних працівників ОВС, особливу увагу приділили психологічній роботі з попередження злочинності.

Дано низку пропозицій щодо вдосконалення психологічної роботи в органах внутрішніх справ.

УДК 159.9:351.74(063)
ББК 88.472я431

Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

© Харківський національний університет внутрішніх справ, 2014

Яковенко С. І. ПРОБЛЕМА СПОЛУЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ ТА ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ЯКОСТЕЙ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІОГЕНЕЗУ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	40
Барко В. І., Головіна І. Ф. ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З КАНДИДАТАМИ НА СЛУЖБУ В ОВС УКРАЇНИ.....	43
Александров Ю. В. ГОТОВНІСТЬ МОЛОДИХ СПЕЦІАЛІСТІВ-ПСИХОЛОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	45
Бойко С. М. ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ У СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ ПРАВООХОРОНЦІВ	48
Горбачова О. В. ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ЯК СКЛАДОВА ФЕНОМЕНА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ПРАЦІВНИКА ОВС УКРАЇНИ.....	51
Данченко І. О. СОЦІАЛЬНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК КРИТЕРІЙ СОЦІАЛЬНОЇ ЗРІЛОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	54
Мацегора Я. В., Воробйова І. В., Колесніченко О. С., Дубяга А. А. ПСИХОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ У ВИЩОМУ ВІЙСЬКОВОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	57
Михайлишин У. Б. МОТИВАЦІЯ ЯК ФАКТОР ПРОФЕСІЙНОГО РОСТУ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ	60
Чабанюк Н. І. ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВІВ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ МОЛОДИХ ФАХІВЦІВ ОВС	63
Асєєва Ю. О. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ	65
Іванченко Ю. С. ПСИХОЛОГО-ЮРИДИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИКІВ.....	68
Ластовець І. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ ГАРМОНІЙНОЇ ОСОБИСТОСТІ КУРСАНТІВ ВНЗ МВС УКРАЇНИ.....	71
Літвінов О. М. РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ У КУРСАНТІВ У ПЕРІОД НАВЧАННЯ	74

Олександр Миколайович Літвінов,

старший викладач кафедри іноземних мов Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ У КУРСАНТІВ У ПЕРІОД НАВЧАННЯ

Розглянуто проблеми формування професійної мотивації майбутніх правоохоронців на початковому етапі професіоналізації та обґрунтовано її важливість для професійного становлення фахівця.

В сучасному українському суспільстві практично неможливо знайти людей, які були б повністю задоволені функціонуванням системи органів внутрішніх справ, сама система перебуває у стані перманентного реформування, але безперечно, за будь-яких умов професійна мотивація працівників має суттєве значення для покращення роботи ОВС. Сучасний стан справ в правоохоронних органах не сприяє прагненню співробітників міліції до підвищення свого професійного рівня. Практика вказує на те, що значна кількість фахівців є демотивованою, що веде до зниження стандартів праці та відсутності прагнення до професійного росту.

Зниження якості роботи працівників та незадовільне матеріальне забезпечення співробітників негативно впливають не лише на результати їх діяльності, але й на моральний стан співробітників, що призводить до зловживання службовим станом, корупції та скоєнню злочинів.

Правильно сформована та підкріплена мотивація може протистояти таким негативним явищам і її формування необхідно починати в період навчання у ВНЗ – на початковому етапі професіоналізації [1, с. 21].

Багато науковців присвячували свої дослідження мотивації людини (А. Маслоу, Л. И. Божович, Е. П. Ільїн, В. Г. Леонтьєв, А. К. Маркова, В. Е. Мільман, Х. Хекхаузен та ін.). Особливості формування професійної мотивації у співробітників правоохоронних органів досліджувалися В. Г. Андросюком, О. М. Бандуркою, В. Л. Васильєвим, О. В. Тимченко, С. І. Яковенко та ін. Сьогодні система вищої освіти МВС веде активний пошук нових освітніх концепцій та методик, які сприятимуть підвищенню якості підготовки фахівців для органів внутрішніх справ. Дослідження мотивації навчальної та професійної діяльності курсантів ВНЗ МВС України є одним із найбільш ефективних напрямів такого пошуку.

Період навчання є важливим етапом професійного самовизначення фахівця. Професійне самовизначення є процесом формування у особистості ставлення до себе як до суб'єкту майбутньої професійної діяльності, що допоможе їй надалі адаптуватися до життя в нових соціально-економічних умовах. Багато дослідників зазначають, що однією із актуальних проблем підготовки майбутніх правоохоронців є проблема їх адаптації до специфічних умов навчання курсантів

у ВНЗ МВС. Нажаль, відрахування курсантів першого року навчання (за академічні заборгованості, вживання алкогольних напоїв та правопорушення) свідчить про відсутність стійкої мотивації, зацікавленості в обраній професії, недостатнє уявлення про професію на момент її вибору та хибні уявлення про її зміст.

В ієрархії мотивів відрахованих першокурсників не спостерігається мотивація до навчання, опанування професії не є домінуючим мотивом. Безумовно, специфічність навчання у ВНЗ системи МВС є дуже важливим чинником. Зазначимо, що на відміну від цивільних студентів навчальний процес курсантів має такі особливості як: жорстко регламентований розпорядок дня, поєднання навчання із несенням служби, обов'язкове проживання на казарменому режимі (на молодших курсах), постійний зовнішній контроль, відсутність особистісного простору та можливості побути наодинці.

Вчорашнім школярам важко звикнути до суворого розпорядку, виконанню багатьох наказів та інструкцій. Різкий контраст між домашніми умовами та новою ситуацією суворої регламентації може спричинити психоемоційну напругу та стрес. Для того щоб зменшити негативний вплив швидкої зміни середовища та підвищити успішність навчання важливо створювати позитивний психологічний клімат в курсантських групах, цілеспрямовано підтримувати та розвивати професійну мотивацію, підвищувати індивідуальну відповідальність та рівень задоволеності, створювати сприятливі умови для успішної навчальної діяльності.

Формування професійної мотивації є невід'ємною частиною розвитку особистості співробітника ОВС. Професійна мотивація є внутрішнім рушійним чинником росту професіоналізму тому, що тільки на її основі є можливим ефективний розвиток професійної освіченості та становлення майбутнього офіцера міліції, як висококваліфікованого фахівця.

Під час навчання усвідомлення соціальної та особистої значущості знань та навичок, які підтримують зацікавленість у предметах професійної спрямованості, займають головне місце в системі мотивів. Мотивація до навчання значною мірою є наслідком попереднього розвитку особистості та виступає в якості суб'єктивної реакції на зовнішні впливи що стимулюють появлення мотивів [2, с. 231].

Для того щоб курсант займав активну позицію у процесі професійної підготовки необхідно застосовувати методи, які дозволяють створювати певні почуття, емоції та мотиви, що веде до встановлення динамічного стереотипу та поведінки. Вчасно сформована позитивна професійна мотивація сприяє позитивному ставленню до обраної професійної діяльності, прагненню працівника до усвідомлення бажань, цілей та професійного самовизначення [3, с. 103]. Таким чином мотивація є одним з важливих компонентів професійного становлення майбутнього правоохоронця, чия успішна професійна діяльність залежить від рівня сформованості мотивів та професійного самовизначення.

Список літератури:

1. Зеер Э. Ф. Психология профессий / Э. Ф. Зеер. – М. : Академ. проект ; Екатеринбург : Деловая книга, 2003. – 336 с.

*Актуальні проблеми сучасної психології та педагогіки вищих
навчальних закладів МВС України. Харків, 2014*

2. Психология труда / под ред. А. В. Карпова. – М. : Владос-Пресс, 2005. –
350 с.

3. Занюк С. С. Психология мотивації / С. С. Занюк. – К. : Либідь, 2002. – 304 с.

Одержано 14.02.2014